Magiczny Kraków

Prawo krajowe do poprawy

2020-02-24

Propozycje zmian ponad 500 aktów prawnych prezydent Jacek Majchrowski i krakowscy samorządowcy przedstawili na spotkaniu z parlamentarzystami z Krakowa i Małopolski. Miasto liczy, że posłowie i senatorowie z regionu będą rzecznikami Krakowa w Warszawie. Wsparcie ze strony władz centralnych jest jednym z istotnych czynników, od których zależy rozwój gminy i poziom życia jej mieszkańców.

Na początku każdej kadencji władze Krakowa spotykają się z posłami i senatorami z naszego regionu, aby przypomnieć im, jak ważna jest współpraca przy tworzeniu prawa na linii rząd–parlament–samorząd.

– Jak zawsze liczę na to, że ci, którzy uczestniczyli w spotkaniu, a na co dzień stanowią prawo w naszym kraju, będą mieli ochotę zajrzeć do przygotowanego specjalnie dla nich dokumentu, w którym zebraliśmy konkretne propozycje zmian w prawie wraz z uzasadnieniem i krok po kroku doprowadzą do korzystnych dla wspólnot lokalnych zmian – mówił prezydent Jacek Majchrowski.

W dokumencie Kraków zwraca uwagę na potrzebę uelastycznienia obsługi cudzoziemców oraz usprawnienia zarządzania wałami przeciwpowodziowymi, a także konieczność wprowadzenia zmian prawnych w takich obszarach, jak: edukacja, turystyka, elektromobilność, ordynacja podatkowa oraz tzw. janosikowe. Spotkanie z parlamentarzystami jest też okazją do pokazania inwestycyjnych potrzeb Krakowa wiązanych z organizacją Igrzysk Europejskich w 2023 r., a także dofinansowania budowy szybkiego, bezkolizyjnego transportu szynowego.

Postulowane zmiany w obszarze edukacji

Subwencja i dotacje na oświatę, pensum nauczycieli, dostępność bibliotek szkolnych i nauczanie indywidualne – to obszary edukacji, w których Kraków widzi potrzebę wprowadzenia zmian legislacyjnych.

Jeżeli chodzi o subwencję oświatową, to zdaniem władz Krakowa, mechanizm jej naliczania (algorytm) powinien uwzględniać **stałe godziny ponadwymiarowe przydzielane nauczycielom.** Realizowanie takich godzin jest dziś zjawiskiem powszechnym ze względu na trudną sytuację na rynku pracy (wakaty w szkołach). Te części etatu nauczycieli nie są jednak objęte subwencją oświatową, a jedynie brane pod uwagę jako składnik średniego wynagrodzenia. W skali Krakowa liczba etatów, które nie powodują naliczenia subwencji, sięga około 1000.

W zakresie dotacji oświatowych Kraków proponuje, aby dotacje zwiększone ponad wartości ustawowe przyznawane były **wyłącznie na dzieci zamieszkałe na terenie gminy**.

Magiczny Kraków

Miasto chciałoby też samodzielnie – jako organ prowadzący – ustalać **pensum nauczycieli nauczania pozaszkolnego**. Pozwoliłoby to samorządowi różnicować wymiar pensum w zależności od charakteru pracy. Obecnie pensum tej grupy nauczycieli jest sztywne i wynosi 18 godzin.

Na koniec pożądane – zdaniem miasta – byłyby dwa nowe rozwiązania: **rozliczanie urlopu bibliotekarza szkolnego** w sposób analogiczny do urlopu dyrektora szkoły (planowanie wypoczynku także poza feriami i wakacjami), co zwiększyłoby dostępność bibliotek szkolnych w wakacje, oraz **umożliwienie korzystania z e-learningu** w przypadku nauczania indywidualnego i indywidualnej ścieżki kształcenia, co niwelowałoby takie bariery, jak stan zdrowia ucznia utrudniający mu udział w zajęciach czy odległe miejsce zamieszkania.

Postulowane zmiany w obszarze podatków

Zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) spowodowały znaczne zmniejszenie wpływów do budżetu miasta. Zdaniem Krakowa samorządy powinny uzyskać z budżetu państwa **rekompensatę utraconych dochodów** – w tym celu pożądane byłoby podniesienie procentowego udziału jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z PIT co najmniej o 6,5%.

Kolejnym problemem, na który zwraca uwagę Kraków, jest **tzw. janosikowe**, czyli obowiązkowa wpłata wnoszona przez zamożniejsze samorządy na rzecz biedniejszych. Kraków w 2020 r. przeznaczy na ten cel 116 mln zł. Miasto postuluje zwolnienie samorządów z tego obowiązku w ramach rekompensaty za utracone dochody z PIT albo zmianę zakresu przeznaczenia i sposobu podziału janosikowego. Z punktu widzenia Krakowa środki te mogłyby być przekazywane gminom ościennym jako **dotacja prorozwojowa**, ze ściśle określonym przeznaczeniem – na przykład na wymianę palenisk i poprawę jakości powietrza.

Potrzeby dofinansowania inwestycji infrastrukturalnych w Krakowie

Spotkanie z parlamentarzystami jest okazją do pokazania inwestycyjnych potrzeb Krakowa, związanych przede wszystkim z organizacją Igrzysk Europejskich w 2023 r. – chodzi m.in. o dofinansowanie przebudowy obiektów sportowych oraz o **zmianę kategorii planowanych tras**: **Pychowickiej, Zwierzynieckiej i Balickiej na status drogi krajowej** – w przypadku tych trzech inwestycji trwają obecnie prace koncepcyjne.

Miasto dostrzega również potrzebę **zwiększenia dofinansowania (do 85%) projektu zakupu nowego taboru tramwajowego** w celu usprawnienia komunikacji zbiorowej w Krakowie. W 2020 r. do Krakowa dostarczonych zostanie 35 nowych tramwajów. W kolejnych miesiącach następne 15, a w dalszym okresie czasu – dodatkowych 60 pojazdów szynowych.

W Krakowie opracowywany jest obecnie dokument studium wykonalności **szybkiego, bezkolizyjnego transportu szynowego w Krakowie**, którego efektem będzie zaproponowanie

wykonalnego wariantu. Miasto planuje pozyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgody na realizację oraz wykonanie programu funkcjonalno-użytkowego, dokumentów, które umożliwią ogłoszenie przetargu na realizację inwestycji w trybie zaprojektuj i wybuduj. Wśród postulatów znalazł się także ten o **dofinansowaniu budowy tego rodzaju transportu w mieście**.

W związku z organizacją przez Kraków i Małopolskę **Igrzysk Europejskich w 2023 r**., Miasto oczekuje na rządowe wsparcie w zakresie rozwoju infrastruktury sportowej w Krakowie. Wśród postulatów znajdują się: dofinansowanie modernizacji obiektów sportowych **OSiR Kolna**, budowy **krytej pływalni** wraz z widownią i halą sportową, przebudowy obiektów **WKS Wawel**, modernizacji obiektu **Stadionu Miejskiego im. Henryka Reymana**, budowy małej **hali widowiskowo-sportowej na 4-5 tys. widzów** czy dofinansowanie **zagospodarowania starorzecza Wisły na Kolnej**.

Postulowane zmiany zasad realizacji inwestycji drogowych i w zakresie elektromobilności

W temacie szczególnych **zasad przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych** proponowana zmiana polega na możliwości **realizacji budowy ścieżek rowerowych oraz chodników** na podstawie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej poprzez uszczegółowienie w przepisie, że przepisy ustawy stosuje się również do dróg rowerowych i chodników. Obecnie jest to możliwe jedynie wtedy, gdy ścieżka rowerowa lub chodnik zlokalizowane są bezpośrednio przy drodze publicznej, natomiast brak jest regulacji prawnych pozwalających na budowę dróg dla rowerów i chodników (dojść pieszych) w innych lokalizacjach.

Kolejne rozszerzenie zakresu działania ustawy o **możliwość budowy torowisk tramwajowych (bez równoległego prowadzenia jezdni)** – zapis szczególnie istotny w dużych miastach, takich jak Kraków, gdzie dąży się do ograniczania ruchu samochodowego i ekologicznych form transportu.

W zakresie **ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych** konieczne jest **rozszerzenie definicji i określeń użytych w ustawie również o tramwaje**. Z pewnością można uznać, że pojazdy te są zeroemisyjne i elektryczne. Uwzględnienie posiadania tramwajów we flocie pojazdów gminnych istotnie podwyższa bilans zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej, co w dalszej kolejności może mieć wpływ na opracowywaną analizę.

Wydaje się również konieczne wprowadzenie nowych rozwiązań w postaci **strefy ograniczonej emisji, umożliwiającej wprowadzenie ograniczeń do pojazdów, które nie spełniają norm emisji** (strefa = opłata kongestyjna [ang. *Congestion Charge])*, a także wydanie przepisów i rozporządzeń umożliwiających pobór tej opłaty bez twardej infrastruktury w postaci punktów poboru opłat, a jedynie w oparciu o infrastrukturę pasywną, jak w zagranicznych rozwiązaniach, **dodanie naklejek na pojazdach o normie emisji, np. Euro IV i rodzaju paliwa (diesel, benzyna) obok obecnych naklejek dla pojazdów elektrycznych (EE) itp.**

Magiczny Kraków

Postulowane zmiany w zakresie polityki społecznej i zdrowia

W zakresie polityki społecznej i zdrowia Kraków rekomenduje zmiany w zakresie dotacji do opieki nad dziećmi do lat trzech i uzupełnienie wykazu świadczeń gwarantowanych o usługi realizowane w ramach Dziennych Domów Opieki Medycznej. Dodatkowo miasto rekomenduje finansowanie z budżetu państwa zadań z zakresu wsparcia niezależnego życia osób z niepełnosprawnościami, a także wprowadzenie zmian w programie dotyczącym opieki wytchnieniowej.

W miejsce dotacji celowej dla niepublicznych żłobków, klubów dziecięcych, dziennych opiekunów, która może być udzielana przez gminę, Kraków proponuje udzielanie **obligatoryjnej dotacji dla instytucji opieki nad dziećmi do lat trzech w formie zadania zleconego, finansowanego z budżetu państwa**. Wprowadzenie takiej zmiany umożliwi ujednolicenie procedury udzielania dotacji na terenie całego kraju, a także wpłynie na zmniejszenie wysokości opłat ponoszonych przez rodziców w niepublicznych placówkach. Kraków rekomenduje także wprowadzenie ustawowego zapisu, zgodnie z którym do instytucji opieki nad dzieckiem do lat trzech mogłyby być przyjmowane wyłącznie maluchy, które zostały poddane obowiązkowym szczepieniom ochronnym lub dzieci zwolnione z tego obowiązku z przyczyn zdrowotnych.

Spotkanie było także okazją do ponowienia postulatu o **wprowadzenie Dziennych Domów Opieki Medycznej (DDOM) do koszyka świadczeń gwarantowanych**. DDOM to pomoc dla osób niesamodzielnych i starszych, których stan zdrowia nie pozwala na pozostawanie wyłącznie pod opieką podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej. Na terenie Krakowa funkcjonują cztery takie domy. Powstały w ramach dofinansowania ze środków Unii Europejskiej.

Miesięczny koszt pobytu pacjenta w DDOM oscyluje w granicach 2500-3700 zł, dlatego na korzystanie z tego rodzaju usług może sobie pozwolić niewielu pacjentów. Forma i kompleksowość opieki świadczonej w ramach DDOM przekłada się na polepszenie stanu zdrowia pacjentów, a przebywanie w nowym środowisku społecznym wpływa na poprawę kondycji psychicznej chorych. Mając na uwadze troskę o zdrowie mieszkańców, Kraków od czerwca 2018 r. finansuje działalność Dziennego Domu Opieki Medycznej prowadzonego przez Miejskiego Centrum Opieki dla Osób Starszych, Przewlekle Niepełnosprawnych oraz Niesamodzielnych w Krakowie. Z usług placówki korzysta ok. 15 pacjentów miesięcznie. Liczba osób oczekujących na taką pomoc ciągle rośnie, stąd wyraźna konieczność zmian systemowych umożliwiających objęcie osób potrzebujących opieką DDOM.

Kraków proponuje także **finansowanie z budżetu państwa zadań wspierających niezależne życie osób z niepełnosprawnościami**. Potrzebne są regulacje umożliwiające tworzenie i utrzymanie mieszkań, w których osoby niesamodzielne mogłyby funkcjonować przy wsparciu asystenta. Ważnym obszarem jest też konieczność rozwijania zatrudnienia wspomaganego oraz tworzenie rozwiązań umożliwiających podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób z niepełnosprawnościami. Miasto postuluje też **zmiany w programie dotyczącym opieki wytchnieniowej**, polegające na odejściu od ustawy o pomocy społecznej i zmianie proporcji finansowania, umożliwiającej gminom otrzymywanie z budżetu państwa środków pozwalających na pokrycie przynajmniej połowy poniesionych kosztów. Miasto dostrzega także potrzebę wprowadzenia

zmian w formule realizacji programu – możliwość zlecania zadań organizacjom pożytku publicznego (NGO) i wykorzystanie własnych zasobów gminy, innych niż Środowiskowe Domy Samopomocy, ośrodki wsparcia i Domy Pomocy Społecznej, pozwoliłyby na optymalne wykorzystanie środków i zasobów gmin.

Postulowane zmiany w zakresie zarządzania wałami przeciwpowodziowymi

Wśród ważnych dla Krakowa projektów znalazła się również nowelizacja ustawy prawa wodnego, która weszła w życie 1 stycznia 2018 roku. Wprowadzone zmiany mówią, że nie tylko **Skarb Państwa, ale również i starosta może zarządzać dodatkowo innymi zabezpieczeniami przeciwpowodziowymi**. Te przepisy **nie odnoszą się jednak do urządzeń wodnych**. W ustawie nie jest doprecyzowane jakim mieniem wodnym starosta może się zajmować. Dlatego, zdaniem Krakowa, konieczne jest uszczegółowienie przepisów w tym zakresie.

Miasto zabiega również o **lepsze zabezpieczenie przeciwpowodziowe**. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska Kraków powinien odpowiadać I klasie zabezpieczeń, jednak warunki te nie są spełnione. Niskie wały przeciwpowodziowe spowodowały, że konieczne jest poszukanie dodatkowych rozwiązań np. zwiększenie retencji zbiorników. Najważniejszym punktem jest **budowa polderów przeciwpowodziowych powyżej Krakowa**.

Postulowane zmiany w obszarze obsługi mieszkańców

W Krakowie coraz więcej mieszkańców korzysta z obsługi elektronicznej w sprawach urzędowych. Zwiększa się także liczba procedur objętych obsługą elektroniczną. W Wydziale Spraw Administracyjnych UMK są to sprawy z zakresu meldunków, dowodów osobistych, rejestracji przy wyborach; w Wydziale Ewidencji Pojazdów i Kierowców UMK: z zakresu rejestracji pojazdów, a w Urzędzie Stanu Cywilnego zgłoszenia urodzeń dziecka, odpisy (urodzenia, małżeństwa, zgony), zaświadczenia.

Przenoszenie przez urzędników samorządowych **danych** systemów państwowych do systemów samorządowych lub innych ogólnopolskich (np. e-PUAP) **ręcznie** lub **za pomocą nośników,** konieczność dostarczania do urzędu **oryginałów** dokumentów **w wersji papierowej** po załatwieniu sprawy drogą elektroniczną czy konieczność **dostarczania przez mieszkańca dokumentów,** które są dostępne w samorządowych i ogólnopolskich rejestrach i bazach danych – to główne paradoksy występujące w tej dziedzinie, które wynikają z obowiązku stosowania przepisów państwowych i stanu faktycznego państwowych systemów informatycznych.

Miasto Kraków we wskazanym zakresie proponuje zmianę przepisów państwowych pozwalających na **automatyczne przekazywanie danych.** Postuluje także o **zmianę państwowych systemów informatycznych,** która pozwoli na **automatyczne przekazywanie danych.**

Magiczny Kraków

Postulowane zmiany w zakresie wyrejestrowania nieużytkowanych pojazdów

Ułatwienie wyrejestrowania samochodu, w tym wyrejestrowywanie z urzędu – to zagadnienia w ustawie prawo o ruchu drogowym, w których Kraków widzi potrzebę wprowadzenia zmian legislacyjnych.

W Krakowie jest około **680 tys. zarejestrowanych aut**, w tym około 15 tys. polonezów, około 38 tys. fiatów 126p. Z analizy wynika, że blisko 20-25 proc. zarejestrowanych samochodów przez **ostatnie 5-10 lat nie miały ważnego ubezpieczenia**. Taka sytuacja powoduje błędy w systemie i nie ma możliwości korzystania ze starych numerów rejestracyjnych. Niestety, wyrejestrowanie pojazdu wiąże się z kosztami, w tym kosztami zaległych ubezpieczeń, do poniesienia przez właściciela.

Miasto proponuje, aby dopuścić wyrejestrowanie z urzędu dla pojazdów, które przez ostatnie 5 do 10 lat nie były użytkowane. Innym postulatem w tym obszarze jest dopuszczenie do jednokrotnej abolicji (zwolnienia z kosztów) dla osób chcących wyrejestrować samochód.

Postulowane zmiany w obszarze przepisów dotyczących przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Ustawa o przeciwdziałaniu alkoholizmowi obowiązuje od 1982 r., jej ostatnia nowelizacja w 2018 r. wprowadziła kilka zmian będących odpowiedzią na **niektóre postulaty samorządów**. To dzięki nim mogą one ustalić na części lub na całości terenu gminy godziny otwarcia sklepów sprzedających alkohol. Kraków podjął próbę wprowadzenia **ograniczeń godzin otwarcia** takich sklepów w dzielnicy I podejmując uchwałę w tym zakresie. W tej chwili sprawa oczekuje na rozstrzygnięcie przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Realizując założenia przepisów o przeciwdziałaniu alkoholizmowi Kraków wprowadził innowacyjny **Program Odpowiedzialnej Sprzedaży Alkoholu**. Przynależność do niego jest dobrowolna. **Ogranicza** on m.in. **godziny otwarcia** tego typu sklepów (zakaz handlu alkoholem w godz. 0.00-5.30), **określa minimalną powierzchnię** tego typu punków, a także wprowadza **wymóg montażu systemu antynapadowego** i **innych** systemów z grup interwencyjnych. Program się rozwija, przystąpiło już do niego 158 punktów sprzedaży, a z danych Policji wynika, że o 7% zmniejszyła się uciążliwość takich sklepów z punktu widzenia mieszkańców.

Obowiązujące przepisy w zakresie polityki o przeciwdziałaniu alkoholizmowi **nie są wystarczające.** Według Krakowa konieczne jest wprowadzenie zmian do obowiązujących przepisów lub wręcz **uchwalenie nowej ustawy w tym zakresie**. Powinny w niej znaleźć się zapisy o wprowadzeniu uprawnień dla samorządu w zakresie **ustalenia warunków technicznych dla punktów sprzedaży alkoholu,** wprowadzenie możliwości do eliminowania jako miejsca sprzedaży także danej lokalizacji (tak, aby przeciwdziałać multiplikowaniu podmiotów jednego właściciela). Kraków postuluje także o

wprowadzenie **czytelnych zasad obsługi internetowej sprzedaży alkoholu**.

Postulowane zmiany w obszarze obsługi cudzoziemców

W Krakowie według oficjalnych danych zameldowanych i płacących podatki jest około 25 tys. cudzoziemców. Realnie natomiast liczba cudzoziemców to 60-80 tysięcy. Cudzoziemcy pracują w mieście na takich samych zasadach, jak we wszystkich powiatach na terenie Polski. Pierwsze zezwolenie na pracę jest udzielane przez Powiatowy Urząd Pracy w Krakowie na 6/9 miesięcy, drugie zezwolenie wydaje Urząd Wojewódzki na czas 6/16 miesięcy. Przepisy ograniczają możliwości elektronicznego zgłaszania się cudzoziemców, przez co procedura jest nieelastyczna, długotrwała i skomplikowana.

Kraków, podobnie jak inne polskie miasta, zauważa ryzyko, jakie niosą za sobą obowiązujące regulacje prawne. Będą to np. **odpływ cudzoziemców** poza granice Krakowa i Polski, **utrata pracowników** u pracodawców, **mniejszy wpływ** z **podatków** do budżetów miast.

Kraków wychodząc naprzeciw oczekiwaniom **zorganizował** w 2019 r. „**okrągły stół" ws. obsługi cudzoziemców,** w którym udział wzięli przedsiębiorcy, samorządowcy (Kraków, Warszawa, Łódź, Gdańsk, Rzeszów, Lublin), a także przedstawiciele władzy państwowej.

6 września 2019 r. Kraków wystosował do rządu **„Memorandum w sprawie uelastycznienia obsługi cudzoziemców",** w którym głównymi postulatami były przede wszystkim: **przekazanie pełnej obsługi zatrudnienia cudzoziemców** (z wyjątkiem legalizacji pobytu) **Powiatowym Urzędom Pracy** – wraz ze środkami na obsługę, wprowadzenie możliwości **pełnej obsługi elektronicznej**, **wydłużenie okresu pracy** na podstawie zarejestrowanych w PUP oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy, **ułatwienie przedłużania zezwoleń** na pracę oraz wprowadzenie **szczegółowych uelastycznień**.

Strona rządowa sygnalizuje **chęć wdrożenia postulatów** wniesionych przez Kraków, wstępnie przewidywane jest przekazanie obsługi do Powiatowych Urzędów Pracy, jednak bez zabezpieczenia środków na ten cel. Miasto w tym zakresie postuluje o wsparcie samorządów w finansowaniu przez państwo zmian w zakresie obsługi cudzoziemców.

Postulowane zmiany w zakresie organizacji ruchu turystycznego

Ustanowienie oraz nowelizacja przepisów z zakresu bezpieczeństwa m.in. przeciwpożarowego, budowlanego oraz podatki od prowadzonej działalności gospodarczej – to zmiany legislacyjne, które Kraków chce wprowadzić w obszarze hotelarstwa.

Zdaniem władz miasta konieczna jest **nowelizacja ustawy o usługach hotelarskich, pilotów wycieczek i przewodników turystycznych**. Najważniejszą zmianą ma być **obowiązek dla platform rezerwacyjnych** w zakresie umieszczenia numeru rejestracyjnego, przekazywanie danych

przedsiębiorców jednostkom samorządu lokalnego oraz kary za nielegalną działalność – kodeks wykroczeń.

Miasto chce również opracować **dodatkowe wymagania dla obiektów turystycznych przeznaczonych pod najem krótkoterminowy**. Dodatkowa zmianą ma być **wprowadzenie opłaty turystycznej**, która ma być klasyczną opłatą pobytową. Dodatkowo miasto proponuje **zróżnicowanie wysokości opłat na poziomie gminy**.

Wykaz postulowanych zmian w prawie – rok 2020 [pdf]

Zobacz galerię w OTOFotokronika